

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

Bomskudd

SAKPROSA
Gro Nylander

Linn Stalsbergs nye bok «Er jeg fri nå?» ble 1. juni anmeldt i Klassekampens Bokmagasin av nyhetssjef Mari Skurdal. Anmeldelsen var kritisk og etterlot leseren undrende: Hadde Stalsberg, en journalist kjent for sin skarpe penn og klare meninger i samfunnsdebatten, rett og slett skrevet en dårlig bok?

Nå har jeg selv lest og debattert den og overraskelsen over anmeldelsen øker. Stalsberg drøfter innsiktsfullt *tidsklemma*, med hundrevis av referanser og eksempler. Hun er fullt klar over at det ikke gjelder alle, men leter etter årsaker til at så mange småbarnsforeldre, særlig kvinner, kjemper med følelsen av ikke å strekke til. De har dårlig samvittighet for jobben, ditto for barna og hjemmet. Hun spør med rette om det var slike liv 70-tallsfeministene kjempet for. Hun er tøff som tør å stille spørsmålene som nærmest står på tabu-listen i norsk debatt.

For å nevne noen: Er åtte timers dag for begge foreldre optimalt så lenge barna er små? Er ett år er den beste alderen for barnehagestart? Bør foreldrepermisjonen utvides ytterligere? Kan frigjort tid øke livskvaliteten mer enn høyere lønn? Forfatteren kommer med saklige, velbegrunnede innspill til løsninger som i dag er politisk ukorrekte. Dette er modig gjort, men hun er slett ikke alene om uroen for tidsklemma.

I stedet for å ta det hyperaktuelle budskapet fra Stalsberg på alvor etterlyser Klassekampens anmelder «præer», mens boken altså handler om «epler». Dertil skjennes anmeldelsen av personkarakteristikk som at Stalsberg er «den urolige drømmeren» med manglende «intellektuell nysgjerrighet», mens anmelderen positivt beskriver seg selv som «pliktetiker».

Faste lesere av Klassekampen har vent seg til å vurdere Linn Stalsberg som vitebegjærlig og virkelighetsnær. «Er jeg fri nå?» bekrefter dette inntrykket. Derfor bør en så en underlig anmeldelse ikke stå uimotsagt.

Gro Nylander,
lege
grnyl@online.noGarantiar og
bekymringerTENESTEAVTALE
Heidi Lundeberg

Statssekretær Torgeir Larsen garanterer i Klassekampen 19. juni at det komande globale tenestedirektivet ikke vil omfatte offentlige tenester. Me set stor pris på svaret og lovnaden, men er diverre fortsett bekymra.

Spørsmålet om offentlige tenester vert omfatta av internasjonale avtaler kjenner me igjen frå GATS-

debatten tidleg på 2000-talet og debatten om tenestedirektivet. Korleis kan regjeringa garantere at tenester me forbind med offentlig sektor i Noreg ikkje vert omfatta av avtala? Sanninga er at «offentleg sektor» ikkje vert handsama som ein eigen kategori i slike forhandlingar. Så lenge det finnast private tilbydarar så skal ei kvar teneste inn som del av forhandlingane, det vere seg skuletenester, helsetenester, rørleggartenester, posttenester eller telekommunikasjonstenester. Det finnast ingen tenestesektor utan private tilbydarar. I Noreg finn me private aktørar (ideelle og kommersielle) i alt frå barnehage til helsestasjonar. I utviklingsland er velferdssystemet ofte dominert av private aktørar. Alt me tenkjer på som offentlig sektor vil altså vere kjelde for forhandlingar. Allereie har USA og Australia lagt utdanningstenester på forhandlingsbordet.

Statssekretæren påpeikar at forvaltning av naturressursar ikkje vert del av forhandlingane. Utfordringa er imidlertid relasjonen mellom ressursforvaltning og liberalisering av energitjenester. Energitenester er noko av det me eksporterer mest av frå Noreg, og Noreg har derfor tidlegare stilt krav om at land ikkje skal kunne krevje lokalt innhald ved tildeling av konsesjonar, og slik innskrenka andre land sin rett til å bruke dei same utviklingspolitiske grepa som me sjølv har bruka i Noreg. Er det slik å forstå at forhandlingane om eit globalt tenestedirektiv ikkje vil omfatte energitjenester?

Heidi Lundeberg,
leiar av Handelskampanjen
heidilundeberg@gmail.comDiskvalifisert
på forhånd22. JULI-
MONUMENT
Harald Oredam

Statlig finansierte KORO (Kunst i Offentlig Rom) har lyst ut «prekvalifisering» av deltakere til 22. juli-konkurransene, og som vanlig forbeholdt seg retten til allmektighet vedrørende distribusjon av lisens til deltagelse.

Det overrasker muligens flere enn meg at KORO, selv i dette sjokkende og unike tilfelle hvor hele det norske folk er så intenst berørt, ikke har nysgjerrighet og sjenerøsitet nok til å invitere kunstnerne til åpen konkurranse! Det burde da være interessant, ikke bare for juryen, men for allmennheten generelt, å få et noenlunde fullstendig bilde av kunstnerne reaksjoner på denne ugjerningen.

Folket selv overrasket totalt ved å oppføre seg i nærmest mirakuløs motsats til omverdenens forventede hevnytninger.

Hvem ville truffet blink i en prekvalifisering her?

Stilt ovenfor en slik aldeles særegen begivenhet som 22. juli-hendelsene er, må det være vanskelig for juryen, for ikke å si umulig, å finne referanser i kunstnerne tidligere verker, og det er jo ut fra lesningen av disse at de verdige og uverdige skal skilles ad! Kanskje slipper et par prosent av de som melder seg gjennom nåløyet, kanskje færre? De 98 prosent resterende pre-diskvalifiseres altså – av en 100 prosent synsk jury (?) – og det er nettopp pre-diskvalifisering som er det egentlige navn på det som

foregår, men som ikke anvendes som betegnelse fordi det klinger mindre nobelt.

Nesten ingen slipper fram til selve oppgaven, og kvalifisering i reell forstand kan faktisk bare skje når det foreligger forslag til vurdering. Det egentlige resultat av denne form for utvelgesprosess, som stort sett har albuget seg fram de siste 10-15 år, er at majoriteten av de som selv mener å ha noe å bidra med i de forskjellige sammenhenger, regelrett tildeles yringsforbud.

Det er alvorlig, og det ligner faretruende prosesser i land vi ikke ønsker å sammenligne oss med.

Jeg vil oppfordre KORO til generelt å opptre med større fleksibilitet angående konkurranseform, og i dette spesielle tilfellet er åpen konkurranse det eneste anstendige.

Harald Oredam,
billedhugger
oredam@online.noInformasjons-
tørke under
blått regime?

BISTAND

Andrew P. Kroglund

Høyres Peter Gitmark ønsker å kutte informasjonsstøtten til norske utviklingsorganisasjoner med cirka 50 prosent, straks partiet kommer til makten. Det er svært foruroligende med tanke på den norske debatten om internasjonale veivalg i utviklingspolitikken i årene som kommer.

Høyre, med Peter Gitmark i spissen, har løftet norsk utviklingspolitikk inn i valgkampen. Det skal de ha ros for. Men å stoppe bevilgninger til norske organisasjoners informasjonsvirksomhet over bistandsbudsjettet vil være å skyte seg selv og den norske modellen i foten.

Norge er tjent med at organisasjonene, med røtter i ulike miljø, fortsatt skal uttale seg konstruktivt og kritisk om norske posisjoner i internasjonale forhandlinger, om norske investeringer, norsk handelspraksis, norsk klimapolitikk og norsk bistandspolitikk. Det betyr utgivelser av kritiske rapporter, som debatteres på Dagsnytt 18, i kronikk- og debattspaltene og i kantina på Stortinget. Men enda viktigere: Det diskuteres i Stortingets mange komiteer, og til slutt i partienes programmer. På den måten skapes en mer informert politisk praksis.

Norsk utviklingspolitikk er felles nasjonale utfordringer og dilemmaer som omhandler norske oljeinvesteringer i Angola, norsk tekstilbransjes innkjøps- og arbeidsbetingelser i Bangladesh, illegitim gjeld, finansskatt, norsk kunstgjødselindustri innvirkning på landbruksproduksjon i sør, bruken av skatteparadis, det norske pensjonsfondets investering i rasering av regnskog, Norge som krigsprofitør, osv. Listen er lang. Mesteparten av denne debatten er finansiert av norske skattebetalere, gjennom bistandsbudsjettet og egne policyprogram, samt en egen budsjettpost for informasjon omkring nord-sør forhold. Nå sier altså Høyre at de vil barbere, den gjeldende rammeavtalen organisasjonene har på informasjon, om de kommer til makten. Hva skjer med debatten da? Blir norske beslutninger bedre?

Svarene vet vi ikke på forhånd, men Utviklingsfondet er bekymret for at dette svekker den norske modellen. Denne modellen kjenne- tegnes av at staten ser seg tjent med å finansiere frivillig sektor, også for å se staten og norsk næringsliv i kortene, og at vi er et kritisk korrektiv. Det er dette vi også gjerne vil skal skje i Midtøsten, i Russland og i våre utviklingspolitiske samarbeidsland. Hvorfor skal vi da svekke vår egen modell? Vi betales for å være kritiske; vi betales for å utfordre norske særinteresser. Vi betales for å fremme de fattiges interesser.

Høyre vil ha mer fokus på samstemthet i norsk utviklingspolitikk, sier de. Men denne samstemtheten er vanskeligere å få til uten våre innspill og forslag, basert på mye hardt og undersøkende arbeid. I sin tid var ikke Høyre noen pådriver for et eget etikkråd for oljefondet vårt. Per-Kristian Foss var tvert imot en motstander av ideen, da den ble debattert. Men i dag er Høyre sannsynligvis enige om at det er lurt å ha et etikkråd. Og at vi organisasjonene gjorde vår del av jobben. Ikke minst vi som ble betalt for det.

Andrew P. Kroglund,
informasjons- og politikkseksjef i
Utviklingsfondet
akroglund@gmail.comIngen åpning
for GudRELIGION
Gert Nygårdshaug

Det virker som hverken dominikanersøster Katarina Pajchel, eller nå også sist Johan Moan, begge fysikere – Moan med et forskningsområde innen biofysikk og medisin – ikke makter, og derfor bevisst unngår å svare på det som var temaet for min kronikk om universet og overtroen: Hvilket hold er det i påstanden – som den samme Moan, sammen med barnelege Ola Saugstad fremsatte i Aftenposten for en tid siden – om at «den moderne vitenskapen åpner for forestillingen om en Gud»? En i overkant sensasjonell påstand. Jeg har så langt i denne debatten ikke fått ett eneste eksempel på dette, og jeg skjønner at dette er vanskelig, for de finnes rett og slett ikke! Og som jeg har vist: Innen astrofysikk, exobiologi og kosmologi er det stikk motsatte tilfelle, troen på at det bakenfor vårt brutale univers skal finnes en bibelsk, skapende entitet er bortimot fullstendig fraværende, eller i beste fall utslag av useriøs spekulasjon.

Jeg må bare registrere at de svarene jeg får er av typen «god-dag-mann-økseskaft». Moan forteller oss – istedenfor å komme med eksempler på hans og Saugstads drøye påstander – at det finnes mange vitenskapsfolk, naturvitere, forskere som tror på Bibelen og Gud. Ja, selvfølgelig; jeg kjenner også en drøss slike i alle avskygninger av overtroen. Et par av de mest bisarre eksemplene kan nevnes: En tysk professor i dentalmedisin hevder at dinosaurer og mennesker levde sammen her på kloden for cirka 6000 år siden. Og i England finnes det en liten kristen menighet som kalles «flatlendinger» fordi de hardnakket påstår at Jorden er panneflat, visstnok med belegg i Det gamle testamente. Beviser for det motsatte avviser de kategorisk som optiske bedrag (!) eller lignende,